

มาตรฐานการอาชีวศึกษา

ความหมาย

มาตรฐานการอาชีวศึกษา (Vocational Education Standard) หมายถึง เกณฑ์หรือข้อกำหนดในการจัดการศึกษา เพื่อวิชาชีพ เพื่อการมีงานทำ หรือข้อกำหนดในการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เพื่อให้ได้มาตรฐาน ความรู้ ประสบการณ์ ทักษะการทำงาน อาชีพ เจตคติและจรรยาบรรณวิชาชีพ

ความเป็นมา

มาตรฐานเริ่มมีมาพร้อมกับการบันทึกประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ ในรัชสมัยพระเจ้าเฮนรี่ที่ 1 แห่งประเทศอังกฤษ (King Henry 1, ค.ศ. 1120) มาตรฐาน คือ พระราชโองการ เช่น พระราชโองการกำหนดให้ “เอล” (the ell) เป็นหน่วยวัดขนาดสิ่งของ (1 เอล = 45 นิ้วฟุต หรือ 114 เซนติเมตร) ซึ่งต่อมาเอลได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวางในยุโรปโบราณ อียิปต์โบราณเป็นชาติแรกที่กำหนดให้หนึ่งปีปฏิทินมี 365 วัน โดยนับระยะห่างของจำนวนวันที่ดาวสุนัข (dog star) มาปรากฏบนท้องฟ้า (ปีละหนึ่งครั้ง) รวมทั้งกำหนด ให้วันปรากฏของดาวสุนัขเป็นวันเพาะปลูกแห่งชาติ

การปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุโรปและอเมริกา คริสตศตวรรษที่ 18 และ 19 ก็เป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งของการเกิดมาตรฐานเครื่องจักรกล มาตรฐานชิ้นส่วน มาตรฐานการผลิตและการบริการรวมทั้ง มาตรฐานความรู้ ทักษะเจตคติของผู้ปฏิบัติงานการผลิตและการให้บริการ ความสำคัญจำเป็นของ

การมีมาตรฐานส่วนหนึ่งเกิดจากการพบปัญหา และการแสวงหาแนวทางแก้ปัญหา เช่น ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมของสหรัฐอเมริกา นิยมขนส่งสินค้า โดยระบบราง (รถไฟ) เพราะราคาถูกที่สุด เมื่อเทียบกับการขนส่งสินค้าทางบกด้วยรถบรรทุก แต่ก็เกิดปัญหาที่ต้องขนถ่ายสินค้าขึ้นลง เมื่อรถไฟถึงเมือง หรือมลรัฐอื่นที่ขนาดความห่างของรางรถไฟไม่เท่ากันจนกระทั่งปี ค.ศ. 1886 สหรัฐอเมริกาได้รับเอามาตรฐานความห่างของรางรถไฟอังกฤษ ซึ่งห่าง 4 ฟุต 8 นิ้วครึ่ง มาเป็นมาตรฐานชาติ จึงทำให้งานรถไฟทั้งประเทศสหรัฐอเมริกามีมาตรฐานเดียวกัน หรือในกรณีการเกิดเพลิงไหม้ครั้งใหญ่ที่ชั้นใต้ดินของอาคารจอห์นอี เฮิร์ส และคอมปานี (John E.Hurst and Company Building) เมืองบัลติมอร์ (Baltimore) เมื่อ ค.ศ. 1904 เทศบาลเมืองบัลติมอร์ได้ร้องขอรถดับเพลิงจากวอชิงตัน ดีซี นิวยอร์ก และฟิลาเดลเฟีย มาช่วยดับเพลิง แต่ปรากฏว่าหัวสายดับเพลิง (fire hoses) ของรถดับเพลิงที่มาช่วยดับเพลิงจากมลรัฐอื่นไม่สามารถสวมเข้ากับหัวก๊อกน้ำประปาสาธารณะ (fire hydrants) ของเทศบาลเมืองบัลติมอร์ได้ ทำให้เพลิงลุกไหม้บ้านเรือนมากกว่า 2,500 หลัง นานถึง 30 ชั่วโมง ความสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ นั้นทำให้สหรัฐอเมริกาทำการศึกษาวิจัย ขนาดหัวสายน้ำดับเพลิงของเทศบาลมากกว่า 600 แห่ง ทั่วประเทศ และสามารถนำผลวิจัยมากำหนดมาตรฐานชาติเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ป้องกัน อัคคีภัยทุกชนิดรวมทั้งมาตรฐานความปลอดภัย

เกี่ยวกับอัครศิภัยของคนอเมริกันได้ในเวลาหนึ่งปีถัดมา

พัฒนาการของมาตรฐานเพิ่มความสำคัญจำเป็นต่อองค์กรต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะองค์กรการผลิต ผู้ขาย ผู้บริโภค ผู้ซื้อ สมาคมการค้า สมาคมอุตสาหกรรมและผู้ใช้มาตรฐานทั่ว ๆ ไป แม้องค์กรทางการศึกษาก็มิได้ยกเว้น มาตรฐานกลายเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังในการยกระดับคุณค่า สิ่งของเครื่องมือ อุปกรณ์ คุณภาพชีวิต ฯลฯ รวมถึงการขับเคลื่อนนวัตกรรมการเพิ่มผลผลิต เพิ่มความสะดวกสบาย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและสุขภาพพลานามัยของมนุษย์ กล่าวได้ว่ามาตรฐานเป็นความจำเป็นต้องการของทุกนวัตกรรมตั้งแต่เรื่อง โลกของการก่อสร้างไปจนถึงนาโนเทคโนโลยี การจัดการพลังงานไปจนถึงความปลอดภัยในสุขภาพพลานามัยของมนุษย์ และเรื่องของการกีฬากรีฑาไปจนถึง เสพประตุชัยของการแข่งขัน ยิ่งกว่านั้น มาตรฐานระดับนานาชาติยังกลายเป็นความจำเป็นต้องการมากกว่ามาตรฐานท้องถิ่นในโลกโลกาภิวัตน์

สำหรับมาตรฐานการศึกษาของประเทศไทย ถือกำเนิดขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ หรือสำนักงานสภาการศึกษา (สกศ.) ในปัจจุบัน ได้เล็งเห็นความสำคัญจำเป็นที่คนไทยจะมีหลักประกันในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มีความเสมอภาคและเป็นธรรมจึงได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาชาติขึ้นโดยกำหนดกรอบ

มาตรฐานการศึกษาของชาติ จากข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ได้แก่ แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐด้านการศึกษาสาระในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 จากวิสัยทัศน์ ทิศทางการพัฒนาการศึกษาของไทย คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ สภาพแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลก และความคิดเห็นของนักวิชาการและประชาชนรวมทั้งมาตรฐานการศึกษาของประเทศต่าง ๆ แล้วนำมาประยุกต์เป็นกรอบกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบมาตรฐานการศึกษาของชาติเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2547 โดยให้หน่วยงานการศึกษาทุกระดับนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษา สาระสำคัญของมาตรฐานการศึกษาของชาติ ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน 11 ตัวบ่งชี้ คือ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ).

มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก : คนไทยเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) กำลังกายกำลังใจที่สมบูรณ์ 2) ความรู้และทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิตและการพัฒนาสังคม 3) ทักษะการเรียนรู้และการปรับตัว 4) ทักษะทางสังคม 5) คุณธรรมจิตสาธารณะและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก

มาตรฐานที่ 2 แนวทางการจัดการศึกษา :

จัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การจัดหลักสูตร การเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ 2) มีการพัฒนาผู้บริหารครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ 3) มีการบริหารจัดการที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

มาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ : การสร้างวิถีการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ให้เข้มแข็ง ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

1) การบริการวิชาการและสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ 2) การศึกษาวิจัย สร้างเสริมสนับสนุนแหล่งเรียนรู้และกลไกการเรียนรู้ 3) การสร้างและการจัดการความรู้ในทุกระดับ ทุกมิติของสังคม

หลักการสร้างมาตรฐาน

การสร้างมาตรฐานเป็นงานที่ต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง กรณีของสถาบันมาตรฐานอังกฤษ (The British Standard Institute-BSI) ซึ่งเป็นหน่วยงานประสานและอำนวยความสะดวกให้มีคณะกรรมการมาตรฐาน หรือคณะกรรมการเทคนิค (technical committee) เกิดขึ้นจากการรวบรวมผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีความรู้ ความสามารถเป็นที่รู้จักทั้งในประเทศและต่างประเทศ (ยุโรป) บุคคลเหล่านี้มาจากผู้แทนองค์กรการอุตสาหกรรม องค์กรวิจัยและทดสอบ ผู้แทนรัฐบาล

กลาง และรัฐบาลท้องถิ่น ผู้แทนผู้บริโภค และผู้แทนผู้ใช้มาตรฐานมาร่วมกันสร้างมาตรฐานตามหลักเกณฑ์ที่องค์การมาตรฐานอังกฤษกำหนด (British Standard Organization-BSO) โดยสถาบันมาตรฐานอังกฤษจะทำหน้าที่อำนวยความสะดวกสนับสนุนให้คณะกรรมการเทคนิคถกเถียงจนได้ข้อยุติเป็นเอกฉันท์ในร่างมาตรฐานของแต่ละสาขาแล้วจึงส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาเพื่อทบทวน หรือให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และนำกลับมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ก่อนประกาศใช้เป็นมาตรฐาน การสร้างมาตรฐานอังกฤษเป็นกระบวนการที่ต้องโปร่งใสจริงจัง เพราะมาตรฐานอังกฤษส่วนใหญ่จะนำไปใช้เป็นมาตรฐานยุโรป และมาตรฐานสากล การที่มาตรฐานอังกฤษเรื่องใดที่เกิดขึ้นแล้วขัดแย้งกับมาตรฐานยุโรป หรือมาตรฐานสากลคณะกรรมการมาตรฐานอังกฤษ โดยคณะกรรมการเทคนิคจะยกเลิกมาตรฐานเหล่านั้นทันที

สถาบันมาตรฐานอังกฤษ (BSI) ยังรับสร้างมาตรฐานที่ใช้เฉพาะภายในประเทศสหราชอาณาจักร (United Kingdom) หรือรับทำมาตรฐานที่มาตรฐานสากลมิได้ครอบคลุม สถาบันมาตรฐานอังกฤษก็จะสร้างโดยคณะกรรมการเทคนิคเป็นชาวอังกฤษ ล้วนซึ่งต่างจากมาตรฐานอังกฤษที่จะถูกนำไปใช้เป็นมาตรฐานยุโรปและมาตรฐานสากลคณะกรรมการเทคนิคจะประกอบด้วยผู้แทนจากหลายองค์กรทั้งในสหราชอาณาจักรและผู้แทนจากประเทศในยุโรป

การสร้างมาตรฐานอังกฤษที่จะถูกยอมรับเป็นมาตรฐานยุโรปและมาตรฐานสากลจะมีกระบวนการสร้าง 3 ขั้นตอน คือ

1) จัดทำโดยคณะกรรมการที่เป็นผู้เชี่ยวชาญและได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้แทนหน่วยงาน และต้องมีความสนใจในเนื้อหาและมีประสบการณ์ภาคปฏิบัติการใช้เนื้อหานั้น ๆ

2) ผ่านกระบวนการการปรึกษาหารือ (consultation) ระหว่างคณะกรรมการเทคนิคและผู้เชี่ยวชาญเป็นมติเอกฉันท์และเปิดโอกาสให้ผู้สนใจทั่วไปได้พิจารณาเสนอแนะหรือให้ความคิดเห็นในร่างมาตรฐานก่อนจัดทำเป็นมาตรฐานที่สมบูรณ์

3) มีมติเป็นเอกฉันท์ต่อร่างมาตรฐาน (consensus) ของคณะกรรมการมาตรฐานมิใช่ความเห็นของคณะกรรมการส่วนใหญ่ (majority voting)

ระยะเวลาการพัฒนามาตรฐานอังกฤษใช้เวลาตั้งแต่ 1 ปี ถึง 4 ปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของเนื้อหา และปริมาณการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) อย่างไรก็ตาม การพัฒนามาตรฐานสากลใช้เวลานานมากกว่าการพัฒนามาตรฐานท้องถิ่น (locally) เช่น มาตรฐานท้องถิ่นที่เรียกว่า Public Available Specification หรือ PAS เป็นมาตรฐานที่สนองความต้องการเฉพาะตลาด สถาบันมาตรฐานอังกฤษจะทำวิจัย และรวบรวมมาตรฐานที่เกี่ยวข้องหรือแนวปฏิบัติที่ดี (best practice) ที่มีอยู่แล้วจาก

เอกสารมาให้คณะกรรมการ steering group รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาพิจารณากำหนดร่างมาตรฐานโดยสถาบันมาตรฐานวิเคราะห์ และจัดทำร่างมาตรฐานเพื่อส่งให้ผู้เกี่ยวข้องทบทวน (review) ใช้มืออาชีพ (professional) 20-150 คน พิจารณาให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะแล้วนำกลับไปสู่ steering group เพื่อปรับปรุงเป็นมาตรฐานสุดท้ายก่อนนำออกใช้ และหลังจากใช้มาตรฐานดังกล่าว 2 ปี จะถือว่า PAS นั้น ๆ เป็นมาตรฐานอังกฤษ การพัฒนามาตรฐาน PAS ใช้เวลานั้นกว่าการพัฒนามาตรฐานที่เป็นมาตรฐานสากล

มาตรฐานการอาชีวศึกษาไทย

โดยที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นองค์กรหลักในการกำหนดนโยบาย กำกับ ตรวจสอบ ประเมินการจัดการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติจึงกำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้มาตรฐานการศึกษาชาติสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม กระทรวงศึกษาธิการจึงให้หน่วยงานต้นสังกัดที่จัดการศึกษาแต่ละประเภท / แต่ละระดับจัดทำมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานขึ้น เช่น หน่วยงานต้นสังกัดการอุดมศึกษา โดยคณะกรรมการการอุดมศึกษา จัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดการอาชีวศึกษาโดยคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจัดทำมาตรฐานการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ เป็นต้น หน่วยงานต้นสังกัดการอาชีวศึกษาได้พัฒนามาตรฐานการอาชีวศึกษา

โดยผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษาเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2548
ประกาศแนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
ลงวันที่ 30 มกราคม 2549 เพื่อใช้เป็นหลัก (เป้า
หมาย) ในการจัดการอาชีวศึกษาและการประกัน
คุณภาพการอาชีวศึกษาภายในสถานศึกษา
ประกอบด้วย 6 มาตรฐาน คือ

1. มาตรฐานผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา
วิชาชีพ
2. มาตรฐานหลักสูตร และการจัดการเรียน
การสอน
3. มาตรฐานกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน
4. มาตรฐานการบริการวิชาชีพสู่สังคม
5. มาตรฐานนวัตกรรมและการวิจัย
6. มาตรฐานภาวะผู้นำและการจัดการ

มาตรฐานทั้ง 6 ได้รับการพัฒนาให้สนอง
อุดมการณ์หลักที่สำคัญของการจัดการอาชีวศึกษา
และการฝึกอบรมวิชาชีพ กล่าวคือ สนองการพัฒนา
กำลังคนระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และ
ระดับเทคโนโลยี รวมทั้งมีความสอดคล้องกับแผน
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษา
แห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษา รัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และ พ.ร.บ.
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม
พ.ศ. 2545

ต่อมาได้มีการประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
(4 กรกฎาคม 2555) ให้ใช้มาตรฐานการ
อาชีวศึกษา พ.ศ.2555 เพื่อการประกันคุณภาพ

ภายในของสถานการศึกษา ทำให้มีการปรับปรุง
ชื่อ/หัวข้อของมาตรฐานเดิม รวมทั้งเพิ่มชื่อ/
หัวข้อของมาตรฐานการอาชีวศึกษาขึ้นใหม่อีก 2
มาตรฐาน ได้แก่มาตรฐานที่ 7 การประกันคุณภาพ
การศึกษา และมาตรฐานที่ 8 การจัดการฝึกอบรม
หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น และแบ่งมาตรฐานการ
อาชีวศึกษาเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับการ
จัดการอาชีวศึกษาประกอบด้วย 7 มาตรฐาน 35
ตัวบ่งชี้ ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับการฝึกอบรมวิชาชีพ
ประกอบด้วย 1 มาตรฐาน 10 ตัวบ่งชี้ รวม 2 ส่วน
มี 8 มาตรฐาน 45 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การจัดการอาชีวศึกษา จำนวน 7
มาตรฐาน 35 ตัวบ่งชี้

**มาตรฐานที่ 1 : ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการ
ศึกษาวิชาชีพ** จำนวน 9 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1. ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดตามชั้นปี

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2. ร้อยละของผู้เรียนที่สามารถ
ประยุกต์หลักการทางวิทยาศาสตร์ และ
คณิตศาสตร์มาใช้แก้ปัญหาในการปฏิบัติงานอาชีพ
อย่างเป็นระบบ

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3. ร้อยละของผู้เรียนทั้งมีทักษะ
ในการใช้ภาษาสื่อสาร ด้านการฟังการอ่านการ
เขียน และการสนทนาทั้งภาษาไทย และภาษาต่าง
ประเทศ

ตัวบ่งชี้ที่ 1.4. ร้อยละของผู้เรียนที่มีความ
สามารถใช้ความรู้ และเทคโนโลยีที่จำเป็นในการ
ศึกษาค้นคว้า และปฏิบัติงานวิชาชีพได้อย่าง

เหมาะสม

ตัวบ่งชี้ที่ 1.5. ร้อยละของผู้เรียนที่มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

ตัวบ่งชี้ที่ 1.6. ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีผลทางการเรียนตามเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 1.7. ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้ที่ 1.8. ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้งานทำในสถานประกอบการ หรือประกอบอาชีพอิสระและศึกษาต่อภายใน 1 ปี

ตัวบ่งชี้ที่ 1.9. ระดับความพึงพอใจของสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา

มาตรฐานที่ 2 : ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา จำนวน 5 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ระดับคุณภาพในการใช้และพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะรายวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการหรือประชาคมอาเซียน

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 ระดับคุณภาพในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ระดับคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนรายวิชา

ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 ระดับคุณภาพในการวัดและการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชา

ตัวบ่งชี้ที่ 2.5 ระดับคุณภาพในการฝึกงาน
มาตรฐานที่ 3 : ด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษา จำนวน 12 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 ระดับคุณภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาหรือวิทยาลัย

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 ระดับคุณภาพในการจัดทำแผนการบริหารจัดการสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 ระดับคุณภาพในการพัฒนาสถานศึกษาตามอัตลักษณ์

ตัวบ่งชี้ที่ 3.4 ระดับคุณภาพในการบริหารงานและภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 3.5 ระดับคุณภาพในการบริหารจัดการระบบฐานข้อมูล สารสนเทศของสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 3.6 ระดับคุณภาพในการบริหารความเสี่ยง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.7 ระดับคุณภาพในการจัดระบบดูแลผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 3.8 ระดับคุณภาพในการพัฒนาและดูแลสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ของสถานศึกษาและการใช้อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ศูนย์วิทยบริการ

ตัวบ่งชี้ที่ 3.9 ระดับคุณภาพในการบริหารจัดการวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และคอมพิวเตอร์

ตัวบ่งชี้ที่ 3.10 ระดับคุณภาพในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 3.11 ระดับคุณภาพในการบริหารการเงินและงบประมาณ

ตัวบ่งชี้ที่ 3.12 ระดับคุณภาพในการระดม

ทรัพยากรในการจัดการอาชีวศึกษากับเครือข่าย
ทั้งในประเทศ และ หรือต่างประเทศ

**มาตรฐานที่ 4 : ด้านการบริการวิชาการ
และวิชาชีพ** จำนวน 1 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ระดับคุณภาพในการบริการ
วิชาการและวิชาชีพ

**มาตรฐานที่ 5 ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์
งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย** จำนวน 2 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 ระดับคุณภาพในการบริหาร
จัดการโครงการ สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรือ
งานวิจัยของครู

ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 ระดับคุณภาพในการบริหาร
จัดการนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรือ
งานวิจัยของครู

**มาตรฐานที่ 6 ด้านการปลูกฝังจิตสำนึก
และเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทยและ
พลโลก** จำนวน 4 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 6.1 ระดับคุณภาพในการปลูกฝัง
จิตสำนึกด้านการรักชาติ เทิดทูนพระมหากษัตริย์
ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระ
มหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และทำนุบำรุงศาสนา
ศิลปะ วัฒนธรรม

ตัวบ่งชี้ที่ 6.2 ระดับคุณภาพในการปลูกฝัง
จิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ตัวบ่งชี้ที่ 6.3 ระดับคุณภาพในการส่งเสริม
ด้านการกีฬาและนันทนาการ

ตัวบ่งชี้ที่ 6.4 ระดับคุณภาพในการปลูกฝัง
สำนึกด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

**มาตรฐานที่ 7 ด้านการประกันคุณภาพการ
ศึกษา** จำนวน 2 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 7.1 ระดับคุณภาพในระบบการ
ประกันคุณภาพภายใน

ตัวบ่งชี้ที่ 7.2 ระดับคุณภาพในการดำเนิน
งานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555

ส่วนที่ 2 การฝึกอบรมวิชาชีพ จำนวน 1
มาตรฐาน 10 ตัวบ่งชี้

**มาตรฐานที่ 8 ด้านการจัดการฝึกอบรม
หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น** จำนวน 10 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 8.1 ระดับคุณภาพในการจัดทำ
แผนการบริหารจัดการการฝึกอบรมหลักสูตร
วิชาชีพระยะสั้น

ตัวบ่งชี้ที่ 8.2 ระดับคุณภาพในการใช้และ
พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะรายวิชาที่สอดคล้อง
กับความต้องการของชุมชน สถานประกอบการ

ตัวบ่งชี้ที่ 8.3 ระดับคุณภาพในการจัดทำ
แผนจัดการเรียนรู้รายวิชา

ตัวบ่งชี้ที่ 8.4 ระดับคุณภาพในการฝึกอบรม
หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น

ตัวบ่งชี้ที่ 8.5 ระดับคุณภาพในการระดม
ทรัพยากรในการจัดการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพ
ระยะสั้น

ตัวบ่งชี้ที่ 8.6 ร้อยละของครูผู้สอนหลักสูตร
วิชาชีพระยะสั้นที่ได้รับการพัฒนา

ตัวบ่งชี้ที่ 8.7 ระดับคุณภาพในการบริหาร
การเงินและงบประมาณ

ตัวบ่งชี้ที่ 8.8 ร้อยละของผู้สำเร็จการฝึก

อบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันที่มีผลการฝึกอบรม
2.00 ขึ้นไป

ตัวบ่งชี้ที่ 8.9 ร้อยละของผู้สำเร็จการฝึก
อบรมตามหลักสูตรเทียบกับแรกเข้า

ตัวบ่งชี้ที่ 8.10 ระดับความพึงพอใจของผู้
สำเร็จการฝึกอบรมที่มีต่อการนำความรู้ความ
สามารถไปใช้ประโยชน์

**ประโยชน์ของการนำมาตรฐานการ
อาชีวศึกษาไปใช้**

การนำมาตรฐานการอาชีวศึกษาไปใช้จะทำให้
เกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดการอาชีวศึกษา
และการฝึกอบรมวิชาชีพ กล่าวคือ

1. ผู้เรียนหรือผลผลิตจากการจัดการ
อาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพได้มาตรฐาน
ความรู้ ทักษะสมรรถนะวิชาชีพ และคุณลักษณะ

ที่พึงประสงค์ สอดคล้องสนองนโยบายชาติ และ
ความต้องการกำลังคนในโลกของยุคปัจจุบัน

2. มาตรฐานระดับชาติและนานาชาติเท่านั้น
ที่จะสร้างความคุ้มค่า ความยั่งยืนแก่การผลิต
กำลังคน เพื่อประกอบวิชาชีพโดยเฉพาะระดับการ
อาชีวศึกษา เพราะผลตอบแทน (return) ที่มีค่าสูง
ขึ้นอยู่กับมาตรฐานระดับสากลของผลผลิต

3. การนำมาตรฐานระดับชาติหรือระดับ
นานาชาติเข้ามาใช้ เป็นการปฏิรูปการทำงาน
การเพิ่มมูลค่าเพิ่มของผลผลิต การเพิ่มกำไร เพิ่ม
ความพึงพอใจ และทำหายความรู้ความสามารถ
ของบุคลากรในองค์การ ใช้เป็นหลักในการเทียบ
กำหนดเป้าหมาย กำกับตรวจสอบและประกัน
คุณภาพผลผลิตได้

สวัสดิ์ อุดมโกชน

บรรณานุกรม

- จากอดีตอันยิ่งใหญ่สู่อนาคตที่ท้าทาย หนังสือที่ระลึก สกศ. ครบรอบ 54 ปี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 14 กุมภาพันธ์ 2556
- มาตรฐานการอาชีวศึกษา. (2549). สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร : ดาด้า พรินติง.
- มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555. (2555). สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- City and Guilds of London Institute. <http://en.wikipedia.org/wiki/city-and-Guilds-of-London-institute>, สืบค้นเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2556.
- Current Issues and Trends in Technical and Vocational Education A.Dyankov Section for Tech+Voc.Education.** UNESCO, Paris. April 1996
- National Skills Standard Board.** http://en.wikipedia.org/wiki/national_skill_standards_board, สืบค้นเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2556. **Standards and Standardization.** <http://www.rehva.eu/en/standards-and-standardization>, สืบค้นเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2556.
- Technical and Vocational Education and Training for the Twenty-first Century UNESCO Recommendations (2001)**
- Through History with Standards American National standards Institute (ANSI).** http://www.ansi.org/consumer_affairs/history_standards.aspx?menuid=5, สืบค้นเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2556.
- Vocational Education Standard.** <http://www.ekk.edu.ce/vocational-education-standard>, สืบค้นเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2556.
- What is a competency standard ?** <http://www.ambulance-driving.com/standard/what-comstan.html>, สืบค้นเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2556.
- What's a standard ?_BSI Group.** <http://www.bsigroup.com/standards-information-about-standards/what-is-a-standard>, สืบค้น เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2556.
- What is a standard ?** <http://www.etsi.org/website/standards/what's-a-standard.aspx>, สืบค้นเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2556.
- Why are standards important? – Academic Skills/Great schools.** <http://www.Great-schools.Org/print-view/Students/academic-skills/556-why-are-standard-important>, สืบค้นเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2556.